

vpada. Gibanje je vendar tû zeló živahno, ker je trgovina obširna.

Proti temu mestu je zdaj nagle hoje na poti četa generala Filipoviča. Ko je prestopila 29. julija Savo, je skušal Turški poveljnik izročiti nek protest, ki je prihajal boje od Turške vlade. Ta namreč še zdaj noče popolnoma privoliti zasedbi in stavlja pogoje; tudi je skoro gotovo, da podpihuje mohamedance na upor z orožjem. Dokaz temu je najjasnejši to, da je v Sarajevem nastal punt, zaneten po nekem turškem razbojniku z imenom Hadži Loja. Puntarji so izgnali vse gosposke, tudi Avstrijski konzul Vasić je pobegnil, in zdaj divjá druhal posebno proti drugovercem; sploh je zdaj tam vlada brez vlade, popolna revolucija. Zato je pa oddelek generala Filipoviča dobil povelje, hiteti kolikor se dá, da pride v to mesto.

A ne samo tu, po vseh krajih se napravljajo mohamedanci z orožjem na upor. Pri Maglji in v Žepčih, malih mestih ob cesti proti Sarajevu, so napadli naše sprednje straže in ubili okoli 70 huzarjev. To kaže, da pot do Sarajeva ne bo gladka in mirna. Enaka poročila so od drugih krajev, tudi četa, ki se pomika proti Mostaru, je imela že boj z ustajniki. Kakor v Sarajevu, je punt tudi v Mostaru. To mesto je glavno mesto Hercegovine, ima okoli 22.000 prebivalcev, med katerim je le blizo 5000 starovercev in 1000 katoličanov, vsi drugi so mohamedanci. Te so Lojevi rovarji nahujskali proti Avstrijski armadi, podpira jih brez dvoma sama Turška vlada v Carigradu, da bi pozneje mógla reči, da se okupaciji ne upira le samo ona, ampak tudi prebivalstvo. Dobrovoljni razglas našega vojnega poveljništva do Bošnjakov je toraj le pri kristjanih padel na rodovitna tla, pri mohamedancih pa na trdo skalo. Zato bo treba s temi drugače ravnati in po zadnjih krvavih bojih se sliši, da bo res vojno poveljstvo izdalo vse drug oglas.

Vsega tega bi ne bilo treba, če bi bil Andrassy zasedel Bosno o pravem času, ko mu jo je ponujala Rusija.

Vsemu temu nasproti pa trdi „Obzor“, da v Mostaru ni nobenega upora in da je naša armada že 5. dne t. m. zvečer zasedla to mesto — po prebivalcih slovesno sprejeta. Kjer je kak upor, ni proti Avstrijski armadi, ampak proti Turški vladi. Pri teh poročilih, ki so drug drugemu navskriž, pač že težko čaka vsak zanesljivih novic, zlasti mi Slovenci, ker imamo doli svoje drage.

Mnogovrstne novice.

* *Vročina v Ameriki* je v nekaterih krajih, posebno v dolini reke Missisipi-a in v severno-zapadnih državah, poslednji čas tako strašna, da je v St. Louisu zbolelo 1500 oseb, od katerih jih je umrlo 150; ljudje so morali vsa dela, tudi javne službe opustiti po dnevi in jih preložiti na noči. V mnogih krajih južnega Missourija in Kansas-a so vsa poljska dela opravljali le pri mesečni svetlobi. Fahrenheitov gorkomer je kazal 101 do 110 stopinj gorkote v senci. Skoro isto taka vročina je bila v Kanadi in južni Virginiji.

* *Vojni stroški Rusije* v vojski s Turčijo so znesli 988 milijonov rubljev. Te stroške sta imela dokazati 2 uradnika Ruskega finančnega ministerstva, ki sta prišla tudi v konferenco Berolinsko zato, da bi dala potrebna razjasnila o tem, koliko odškodovanja more za vojne stroške Rusija zahtevati od Turčije.

Naši dopisi.

Iz Rusije 27. junija. — 7. — Rezultati Berolinskega kongresa so že davno vsem znani. Čitateljem „Novic“ bo gotovo zanimivo slišati, kako Rusko časopisje sodi o delu „Evropejskih mirotvorcev“.

V Berolinu in v Londonu so hiteli brž drugi dan po podpisu traktata natisniti ves ta „instrument“. 19. julija, ko smo v Rusiji prejeli dotične Berolinske in Londonske časopise, so Moskovske „Vedomosti“ prinesle sledeči kratki članek o dotični temi: „Londonsko in Berolinsko časopisje si ni moglo kaj, da ne bi bilo pospešilo razglasiti tekst traktata, predno so ga vladarji potrdili. Mi smo ga ponatisnili v včerajšnjem listu. Nam se zdi od več, tolmačiti ga. Čemu klati mrtvo telo? Nikdo ne veruje v stanovitnost tega miru. Naši nasprotniki obhajajo veliko zmago. Angleški ministri se vračajo s kongresa kakor triumfatorji in pijani od svoje zmage so zábili vsako spodobnost. Govor Dizraelijev v parlamentu, katerega smo danes prejeli po telegrafu, se slabo veže z govori Pruskega naslediča princa in kancelarja Nemškega cesarstva, s katerimi sta domov odpustila delegate kongresa. Ona dva oba sta nam velela veseliti se, a Londonski triumfator pojasnuje, česa naj se veselimo. „Anglija je — pripoveduje Dizraeli — Rusiji zakričala: stoj! ter je rešila neodvisnost Evrope, zagrabivši v svoje roke Kiper in Turškega sultana na korist drugih držav po bregu sredizemskega morja in posebno Francije. Prečudni cinizem! Mi tedaj naj se radujemo zmage, katero slavijo nad našo očetnjavo naši zlobni vrage? Mi naj se vspokojimo na tem in naj bomo dovoljni s tem, v čemur nam vraždebni interesi vidijo svojo veliko in polno zmago? Smemo povedati resnico? Mi smo preverjeni, da delo še dolgo ni končano in da radost naših nasprotnikov je prezgodna; mi celó mislimo, da iz vseh diplomatov edinemu Beaconsfieldu se bo Rusija imela za kaj zahvaliti.“

Tako so Moskovske „Vedomosti“ pisale ravno pred tednom in od tega časa niso prinesle ne enega članka več naravnost na tîmo Berolinskega traktata, pač pa vsak dan ostro kritikujejo in neusmiljeno šibajo goljufijo in fanfarade Londonskih farizejev. Da se razglasajo nekatere priprave, postaviti armade Ruske na mirno stanje, zavoljo tega še nikdo ne verjame, da bo res mir. Berolinski traktat vladarji morda bodo potrdili; al zavoljo tega položaj narodov še ni bolji. Ta traktat ne samo ni razmotal vzhodnega prašanja, ampak še bolj zamotal ga je: razmere držav so bolj nejasne, narodi bolj razdraženi, strasti bolj vzbujene, kakor do Berolinskega kongresa. Berolinski traktat, če bo prav potrjen, ne bo imel dolgo veljave, zakaj on je prekanjena goljufija, katera je zdaj morala vsem odpreti oči ne izvzemši pomagavca Andrassyja. Grecijo, katero je Anglija grdo ogoljufala, bo težko vspokojiti; Italijo je tudi Angleško farizejstvo razjarilo; Francija se kuja, kakor otrok, ki mu nekaj ni prav; sama Avstrija, ki je bila Angležem na pomoč, je neusmiljeno zapeljana. In če se prav na dve ali tri leta mir ohrani, kakošno korist bo Avstrija imela od Jugoslovanskih žuljev in od železnic v Solún in v Carigrad? Kakor je v prejšnji dîbi Avstrija sebi in tudi slovanstvu na lastno škodo pomagala odpreti Donavo Angleški trgovini, tako zdaj tudi Avstrija na lastno škodo pomaga odpreti železne poti na Balkanskem polotoku Angleški trgovini. Ko bi Avstrija kaj koristila imela od škode, ki jo dela Rusiji, tedaj bi se reklo, da Avstrija dela politiko za svoje interese, al škoditi sosedu na lastno škodo, tako politiko naj razume, kdor more! Ko bi se bile na Balkanskem polotoku ustanovile take politične národne razmere, kakoršne je želela Rusija ustanoviti, to bi bilo na

korist še bolj Avstriji, kakor Rusiji: morje bi bilo odprto Rusiji na Balkanski polotok, Avstriji pa morje, reke in železnice; Avstrija bi imela na Balkanskem polotoku borbo samo z Rusko konkurencijo. Al Magjarska strast in pusti strah pred panslavizmom je Avstrijske diplomate oslepil, da so na lastno škodo delali v roke Angliji; konkurencije z Anglijo Avstrija ne bo mogla prenašati. Pred 15 leti je na nižji Donovi skoraj edina Avstrija kupčevala; 1875. leta pa je že $\frac{3}{4}$ vsega na nižji Donavi prodanega blaga bilo Angleškega, samo $\frac{1}{4}$ pa vseh drugih držav, ki tam kupčujejo, z Avstrijo vred. Kakor je v poslednjih 15 letih na nižji Donavi Angleška trgovina Avstrijsko izpodrinila, tako jo bo zdaj izpodrinila iz vsega Balkanskega polotoka. Od Balkanskih železnic — prihodnost bo to učila — Avstrija ne bo imela druge koristi, kakor to, da se bo za kratek čas vozila v Solun in Carigrad na „špansir“ in da Peštanski in Carigraški softe se bodo lahko večkrat dober kup videli. — Pa, kakor sem rekel, tukaj smo vsi prepričani, da Berolinski mir bo kratek in da še le po novi vojski se bo rešilo Slovansko vprašanje bolj temeljito kakor po sv. Štefanskem miru.

Valuta se je po sv. Štefanskem miru popravila; po Berolinskem miru pa se je začela naglo kaziti: zlato se je v enem tednu podražilo za 17 kopejk na polimperial, storubljevi lozi notranjih posojil pa so padli za celih 10 rubljev, namreč od 245 do 235 rubljev. Zbori na dobrovoljno floto se z vspehom nadaljujejo.

Kako malo pravični so Rusiji inostranci, so med drugim tudi Francozi na Pariški svetovni razstavi pokazali. Eksperti komisije za svilne izdelke, ogledavši Rusko svilno tkanino, katero so poslali na razstavo Moskovski fabrikantje Borodin, Nikitin, Gorajev, Timašev, Zolotarev in Ribakov, so našli, da te svilne tkanine z gazovimi uzori so tako popolne in prekrasne, kakor Lijonske, — Moskovski fabrikantje da tedaj niso razstavili svojih Moskovskih izdelkov, ampak Lijonske! Ko je Ruski poročnik na Pariški razstavi g. Natalis to rabsodbo ekspertov slišal, je precej poslal v Moskvo komitetu za Pariško razstavo koščike imenovanih tkanin s priporočilom, da naj se komitet v dotičnih fabrikah prepriča, kdo ima prav: ali Ruski fabrikantje, ki trdijo, da so razstavili svoje izdelke, ali pa Francoski eksperti, ki jih obdolžujejo goljufije. Moskovski komitet je na to povabil Francoskega konzula seboj v fabrike imenovanih razstavljalcev; tu, ne pa v zalogah ali prodajalnicah, ampak v samih fabrikah so odrezali kosove ravno dodelane tkanine, zavili in povezali dobro ter zapečatili s pečatom Moskovskega komiteta in s pečatom Francoskega konzula, in tako zapečateni zavitke poslali v Pariško razstavo, kjer je komisija ekspertov pripoznala, da pod pečatom poslanih tkanin so prav take, kakoršne imajo Ruski fabrikantje v razstavi. Gosp. Natalis je pisal Moskovskemu komitetu med drugim tako-le: „V Franciji, Angliji in Nemčiji nikakor ne hoté verjeti, da Ruska manufaktura je dosegla tako visoko popolnost in da Ruske fabrike so v stanu proizvoditi tako dobro tkanino, kakor zagrančne. Odveč bilo bi razlagati, kako važno je, da ekspertom komisije dokažemo polno resnico. Ako dokažemo, da te svilne tkanine so produkt Moskovskih fabrik, tedaj bodo morali Ruski manufakturni promišljenosti pripoznati na razstavi polno čast brez stesnjave, kakor po pravici zasluži nenavadni napredek naših manufakturnih fabrikantov“. — To se je zgodilo in mi smo prav veseli, da so Francoski eksperti taki skeptiki; oni so, dovolj grdo za se, vendar temeljito in neopovrgljivo dokazali, da Ruske svilne tkanine Moskovskih fabrikantov, če niso boljše od Francoskih, so vendar vsaj ravno tako dobre in izvrstne, kakor najboljše Francoske, namreč take, da jih sami

Lijonski eksperti ne razložijo od Lijonskih. Gremo, gremo naprej v vseh zadevah, in sicer gremo še bolj naglo naprej, kakor je zapadnim naprednjakom ljubo. Naj si to zapomnijo protivniki Rusije!

Od Bosniške meje 27. julija. — Vedno bivamo še v Kosovcu, ali, kakor se čuje, le še kaka 2 dni, najbrže bomo odrinili v ponedeljek na mejo Turško. Včeraj prevzel je našo brigado nadvojvoda Ivan Salvator Toskanski, generalmajor. Pri tej priložnosti ponovil je ves polk prisego. Jako resen dogodjaj; bili smo vsi iznenadeni, ko je polkovnik s slovansko besedo velil „k prisegi“; on sam bral je prisego in vse ljudstvo ponavljalo je besede njegove. Sliši se tu, da je v Ljubljani mnogo laži razširjenih, na priliko, da so se naši vojaci s Turki že spoprijeli, in da je bilo mnogo ranjenih; da je bil nek vojak zarad nepokorščine vstreljen itd. Vojaka je tu toliko zbranega, da je vsaka kočja prenapolnjena, in vsled tega je velika dragina. Letina bode prav dobra, sadje, posebno češplje, so tako polne, da že komaj svojo težo prenašajo, tudi polje je jako lepo, al družega se ne vidi, kakor koruza, zelje, sem ter tje krompir ali fižol; ajde še nisem videl nikjer, ravno tako tudi repe in korenja ne. Pšenico in oves so že pospravili, reži pa tudi nisem videl. Pridejali so mnogo, al veliko se žita zgubi, predno ga spravijo. Na polji ženica žito požanje, al ne tako nizko kakor pri nas, ampak poldrugi čevelj od tal, pusti potem klasovje ležati tako dolgo, da ga pridejo možki v snope vezati; tako se pa mnogo klasovja pozgubi. Žito ostane potem na njivi tako dolgo, da se osuši. Suho žito nasadijo na prostih tleh in konji ga potem omlatijo; da se to godi bolje površno, se razume samo ob sebi. Čistijo žito tako, da mečejo omlateno tvarino kvišku; dobro žito dalje pada, pleve in slabo žito pa blizo ostane. Vidi se tu veliko konjske in goveje živine, perutnine in prešičev. Mnogo svetá pa leži neobdelanega.

V Gorici 4. avgusta. — Razen mestnih ljudskih šol so vse druge leto končale. Letnik ste izdali po navadi gimnazij in viša realka; žensko izobraževališče pa ne, in to tudi po navadi. Od tega poslednjega učilišča smo le po strani kaj izvedeli; tako na pr., da je bila zrelostna preskušnja prve 3 dni t. m., da se ji je podvrglo 7 vzrejkank in da so 3 izmed njih preskušnjo opravile odlično. Dalje sem slišal praviti, da je bilo v štirih italijanskih tečajih kakih 87 učenk (v dveh prvih po 20, v 3. 40, v 4. 7), v treh slovenskih pa 41 učenk (v 1. tečaju 16, v 2. 12, v 3. 13). Prav za prav pa niso tečaji čisto italijanski in slovenski, ampak le dekleta. — Gimnazij je štel letos konec 2. semestra 282 učencev + 51 (slov. učencev) v pripravljalnici. Po narodnosti jih je bilo 123 Italijanov in 127 Slovencev; pravih in pseudo-Nemcev 32. — Realka je imela 254 učencev; Italijanov 186, Slovencev 35, Nemcev 33. — Mikavni so letos sestavki v obeh srednješolskih letopisih. Prvi spis v gimnazijskem programu nosi naslov: „Notizie varie intorno il dialetto friulano“, spisal gosp. prof. Fr. Simzig; drugi pa: „Začetek svetovni oblasti akvilejskih patriarhov in pokneženje goriških grofov“, spisal g. Š. Rutar. — Pretresla nas je v petek zvečer smrtna vest: „Gospod kanonik Budal je umrl!“ (Umrli je za mrtudom po 7. uri zvečer.) Dopoldne je bil še pri preskušnji v mestni ljudski šoli; po kosilu se je ulegel in —! Bil je rajni v Gorici in naši škofji visokospoštovana oseba. Rojen 1807. v Št. Andreži (pri Gorici), mašnik od l. 1831; zaporedoma kaplan v Šempasu, katehet c. k. normalke v Gorici, ravnatelj zavoda za gluhoneme, dekan v Kanalu, kanonik in ravnatelj centralnega bogoslovskega semenišča, prvostolnega kapiteljna dekan, prej nadzornik ljudskih šol, zdaj nadzornik za veronauk, vitez Franc-Jozefovega reda itd.

Bil je duhovnik zgledno pobožen, mož najblažjega srca, ves vnet za šolstvo in za krščansko odgojo mladine; neprenehoma delaven. Predsedovati preskušnjam bilo je njegovo največje veselje; odtrgala ga je smrt prav od šolsko-preskušne mize: umrl je v svojem poklicu še le 71 let star! Danes ob 6. uri zvečer bo — kakor je mož zaslužil — velikansk pogreb; škoda, da se dež uliva. — Sinoči so zaprli kakih 7 oseb, na katere leti sum, da so obesili italijansko zastavo na zvonik tukajšnje velike cerkve.

Iz Celovca 4. avg. — Kakor drugod je tudi tukaj deželni odbor razglasil poziv, ki rodoljube cele dežele kliče na pomoč sirotam, ki so brez zaslužka in kruba doma ostale po odhodu svojih očetov v Bosno. Revščine je res zdaj sila veliko, in prvič se čutijo nadloge one vojne postave, ki je tudi hči nesrečnega dualizma. — Za boj volitev poslancev v deželni zbor, ki bodo prihodnji mesec, pripravljajo se že vse stranke. Državoppravna stranka je tudi že se obrnila do volilcev velikega posestva in kmečkih občin s pozivom, ki s kratko pa tehtno besedo razklada svoj program, ki je edini, v katerega more priseči vsak, kdor ne želi propada Avstriji. Državoppravna stranka hoče deželno in državno ustavo na kristijanski podlagi, zato pravico katoliški cerkvi, ki v Avstriji šteje 27 milijonov pripoznancev, pa tudi pravico vsem drugim veram, — edinost Avstrijske monarhije pod geslom Habsburške dinastije na podlagi pragmatične sankcije cesarja Karola VI. in oktoberske diplome cesarja Franc Jožefa I. od leta 1860, zato veljavo samostojnosti in zgodovinskega prava posameznih dežel Avstrijskih do tiste meje, v kateri se ne ruši skupnost državna, — ravnopravnost vseh narodov, da v Avstriji drug zraven drugega mirno vkup živijo in ne drug nad drugim gospoduje. Imena mož, ki jih državoppravna stranka volilcem nasvetuje, bode centralni odbor pozneje razglasil. — Bog daj, da bi se našim volilcem oči odprle, da v Avstriji ne pridemo na bolje, ako si ne izvolimo taci mož, ki imajo v vsem in povsod pravico zapisano na svoji zastavi!

Iz doljnega Zemona na Notranjskem 4. avg. — S žalostnim srcem vzamem v roko zopet pero, da Vam naznam nadloge, ki tudi nas Notranjce tarejo po vremenskih nevihtah že mnogo tednov. Včeraj smo imeli strašen dež, kateri je toliko povodinj napravil, da nihče tolike ne pomni. Reka je izstopila iz brega in vse snopje žita pobrala tako, da smo davi gledali več metrov visoko po vrbeh in jelšah obešeno snopje. Od samega snopja in sená se je v več krajih reka zaježila, da je vse polje stalo pod vodo. Kjer je blizu reke polje, je vse popolno vničeno; na tisoče je kvara samo na senu, snopju, žitu, turšici, zelju, otavi itd. Nas Zemonce je pa domači potok grozno poškodoval; razdjal je cesto, in pod vasjó njive z zeljem, nekatere je voda skoro popolno odnesla in poruvala peso, zelje in fižol; kamor človek pogleda, povsod je razdjanje na polji. Le našemu sadnemu drevju do zdaj Bog prizanaša; jabelka in češplje so nenavadno lepe in obilo polne. Kakor sem „Novicam“ že enkrat sporočil o naši travi, da je majhna, tako je tudi senó drobno a dobro. Kedar je senó drobno, ga je vselej manj; tako se tudi v bližnji Čičariji pritožujejo, da ga je manj od lani. Letos menim, da se bo precej dražje prodalo kot lansko in predlansko, katero so pobrali v Trstun a morje tako, da je ostalo le letošnje. — O čebelah molčim; one so doma ostale, se niso hotele seliti, kakor sem unkrat omenil. — Dopisov v naših „Novicah“ od čestitega dopisnika iz Rusije zmiraj prav željno pričakujemo in prav radi čitamo, kajti iz njih izvemo mnogo važnih reči; toraj Bog poživi še mnogaja leta marljivega poročevalca, ki ne zábi nas Slovencev! — Moj prijatelj iz Kalabrije mi je zopet pisal; ako bi

Vam utegnulo kaj služiti ovo pismo, Vam ga tu zopet priložim. *) Njegov brat piše, da že 3½ meseca ni nič dežja tam, a mrzličnih da ni toliko kot lani; lani jih je bilo 500 samo ondi, kjer oni stanujejo.

Iz Novomesta 3. avgusta. A. D. — Ako primerjamo stanje kmetijstva na Kranjskem s stanjem mnogih drugih dežel, priznati moramo, da mu je napredek sila potreben in to velja zlasti o naši sicer lepi, a zelo zanemarjeni dolenski deželi. Zatoraj mora biti naša poglavitna skrb ta, da lepe zglede posnemamo, drug drugega podpiramo in podučujemo v sadjereji, trtoreji, živinoreji, poljedelstvu itd. Kar tiče se sadjereje, koliko bi lahko dobička donášala nam Dolencem, a žalibog, da so vrtni z lepimi in zdravimi drevesi celó redki. Toraj ni čuda, da naš kmetovalec več del leta strada. Tudi bučelarstvo in sviloreja umno gojeni, vrgli bi nam lepe denarce. Res je, da sviloreja se zadnja leta ni tako obnašala kakor prejšnja leta in da so kmetovalci zelo veselje do nje zgubili, al greh bi bil, ko bi jo popolno zanemarili. Da sviloreja v našem kraju se ravno tako, kakor v južnih deželah, dobro obnese, priča temu so svilorejci, kateri so dobili to leto lep denar za kokone, ki so jih prodali deloma za seme, deloma za svilo. Tako, na pr., gosp. Povše iz Podboršta pri Mirni peči, ki je dobil letos okoli 400 gold. za kokone. Tako tudi gosp. župnik Tomec iz Suhorja in gosp. Mah v Slateneku pri Novomestu. Da pa svilorejne gosnice svilorejcu ne poginejo, kakor se sém ter tje sliši, in da veliki trud in stroški ne bodo v resnici zastonj, paziti se mora, da kupi se dobro seme zdravih metuljev, katerih gosnice bile so skrbno preiskovane, in da se potem gosnicam poklada zdravo in ne mokro murbino listje. Prav zdravo seme dobi se pa pri zgoraj imenovanem gosp. Povšetu.

Iz Ljubljane. (Odbor družbe kmetijske) je v nedeljo imel sejo, v kateri se je med drugim sklenilo to-le: Ker je sl. ministerstvo kmetijstva odobrilo predloge subvencijskega odbora, se razpišejo premije (v znesku 500 gold.) za umno obdelovanje senožet in za zasadbo gozdnega drevja (tudi v znesku 500 gold.); v podporo novih sirarskih združenj hoče sl. ministerstvo dati 600 gold., za nakup plemenskih bikov pa je že dalo 1800 gold. — Prošnja krajnega šolskega sveta v Žalni za denarno podporo čebelarstva se ni mogla vlishati zato, ker družba kmetijska letos ni dobila nobene subvencije, pač pa čebelarska družba; — vlishala pa se je prošnja gosp. Japelna, učitelja v Šenčurji poleg Kranja, ki je po svoji šolski mladini letos dal 90.950 škodljivih metuljev nabrati, ter se mu je dalo 15 gl., da jih obrne za darila pridni mladini. — Za Radoljsko kmetijsko podružnico se je izvolil nov odbor, kateremu je predsednik gosp. Fr. Legat, posestnik v Lescah, za odbornike pa g. Fr. Hudovernik (predsednika namestnik), gosp. Jan. Wucherer, gosp. Val. Sturm in gosp. Anton Wester. Poročilo je centralni odbor radosten na znanje vzel, isto tako tudi poročilo podružnice Vipavske, ki se je pomnožila z mnogimi udi, da napravi, kakor lani, tako tudi letos 8. dne septembra javno tombolo z dobitki koristnega kmetijskega orodja in pa razstavo grozdja in vina. — Želji glavnega odbora za obdelovanje Ljubljanskega mahú, naj bi mu družba kmetijska odstopila za pisarnična opravila eno svojih sob, in še dvema drugima željama hoče centralni odbor rad vstreči po dogovoru z njim. — Konečno je stavil dr. Bleiweis predlog: naj se družba kmetijska obrne na sl. ministerstvo kmetijstva, da blagovoli delati na to, da se

*) Drugi pot marsikaj posnamemo. Hvala! Vred.

onim posestnikom manjših kmetij na Kranjskem, ki so morali v vojaško službo stopiti in dom svoj brez gospodarja zapustiti, za čas njihove vojaške službe oprostiti gruntne davke. Ta predlog, ki ga je poročevalec podprl s temeljitimi razlogi, kazavši na to, da če država in dežela skrbite za rodovine svojih uradnikov, bi le pravično bilo, da bi država nekoliko tudi skrbela za rodovine kmetijskih posestnikov, ki se v vojaški službi žrtvujejo državi, pa njej največ dohodkov po davkih dajejo, je bil soglasno sprejet z dostavkom gosp. predsednika barona Wurzbacha, da bi se vse tiste od svojih gospodarjev zapuščene kmetije začasno oprostile davka, katere z dokladi vred manj kot 100 gold. davka na leto plačujejo.

— (Odbor za obdelovanje ljubljanskega mahú) je imel v soboto 3. t. m. svojo prvo sejo. Navzočih je bilo 15 udov. Po živahni obravnavi se je sklenilo, da je požiganje mahú letos po primeri prešnjih let in dosežanj postav dovoljeno; vendar pa bo močvirski odbor deželnemu zboru predložil prošnjo, da naj §. 31 močvirske postave od 23. avgusta 1877. o tem smislu preuredi, da se v prihodnje ne bode požigalo samo od 15. avgusta do konca decembra, ampak tudi čez zimo in pomlad do 15. maja vsakega leta. Potem se je volil ožji odbor, ki bode imel pripravljati gradivo za prihodnje seje. V ta odbor so bili izvoljeni gg.: Janez Borštnik iz Dola, Andrej Knez, župan iz Viča, Franc Kotnik, posestnik iz Vrhlike, dr. Josip Kozler iz Ljubljane, Martin Perucci iz Lipe, dr. Josip Poklukar in Franc Potočnik iz Ljubljane.

— Od tistih 300 gold., ki jih je svetli cesarjevič Rudolf daroval po odhodu naših vojakov zapuščenim rodovinam in jih c. kr. deželnemu predsedniku na razpolaganje dal, je on po nasvetu okrajnih glavarjev in Ljubljanskega županstva 15 rodovinam, ki so v najhujši revščini, razdelil po 20 gold. — Deželni odbor z razdelitvijo nabranega denarja čaka na poročila županov in fajmoštrov ter bo potem začel razdelitev.

— Veselica, ki jo je družba dosluženih vojakov napravila v nedeljo na Kozlerjevem vrtu, je v podporo zapuščenim rodovinam naklonila lep donesek kakih 500 gold. — Denar, ki so ga tukajšnja narodna društva nabrala po svoji zabavi v isti blagi namen, se bode izročil deželnemu odboru h koncu tega meseca, ko bode kegljanje končano, katero je osnovalo dramatično društvo v čitalnični restavraciji z jako ličnimi in dragocenimi dobitki.

— Zdaj je tudi že drugi sekundarij naše bolnišnice gosp. dr. Krsnik nagloma poklican v vojaško službo.

— Slavni naš Koseski biva s svojo rodovino zopet letos, kakor lani, v jako mu priljubljenem Podbrezji nad Kranjem. Poletna soparica Tržaška tudi častitljivega našega starčka, ki 12. dne prihodnjega meseca stopi v 80. leto, napotuje v jeseni vsako leto v svojo domovino, da se okrepča po hladnem čistem zraku. Mili Bog ga nam živi še mnogo let! — Včeraj pa je za čas počitnic prišel z rodovino svojo v Kranj velenjeni naš rojak gosp. Bradaška, ravnatelj kr. gimnazije Zagrebske. Dobro došel!

Novičar iz domačih in tujih dežel.

Z Dunaja. — Uradni časnik „Wien. Zeitg.“ je naznanila, da je presv. cesar podpisal Berolinsko pogodbo. Podpisali so jo tudi že vsi drugi vladarji, pa tudi sultan Turški.

S Prage. — Svetli cesarjevič Rudolf, ki je prišel v glavno mesto Češko 1. dne t. m., kjer ostane dalje časa, je bil sijajno in živim veseljem sprejet. Vsa srca je ganila ljudomilost cesarjeviča, ki je tudi Českega jezika popolno zmožen. Po letu 1871. je to drugi pohod njegov v prestolico Českih kraljev; naj bi bil zarija boljše prihodnosti, katere je po vse vreden narod Česki! Naj bi za zmirom omolknilo kvakanje tistih osodnih žab, ki se zovejo „ustavoverci“, pa le tako ustavo hočejo, po kateri en narod gospoduje vsem drugim, ki zaničujejo pragmatično sankcijo in oktobersko diplomu, in zmirom in zmirom tišijo v to, da bi Čehi prišli v državni zbor ter s tem pokazali, da so se uklonili volji ustavaški. Lojalni Čehi bodo prišli, gotovo prišli v državni zbor, a le takrat, ko mu bode vlada z novim in trdnim programom na čelu. Svetli cesarjevič bode se zdaj sam prepričal, da je laž vse, kar časniki a la „N. fr. Presse“ trobijo svetu.

Hrvaško. — Volitve poslancev za deželni zbor nadvladujejo zdaj vsa druga politična vprašanja. Tudi tukajšnje volitve ne bodo gladko tekale, kajti dosežanja narodna večina Hrvaškega zbora zadela bo na veliko opozicijo, brez katere volitve nikjer niso, al nadejati se smemo, da možje, katerih domoljubje je po mnogoletnih skušnjah potrjeno, ne bodo propali zato, ker jim ni bilo mogoče vsega doseči, česar so gotovo tudi sami želeli.

Ogersko. — Strašanske so volilne borbe tukaj! In kaj celó se je zgodilo? Ministerstva predsednik Tisza propal je v Debrečinu, svojem rojstnem kraju, od katerega je dobil ime „tigra Debrečinskega“. Propad Tisze v Debrečinu je tem bolj pomenljiv zato, ker je bil dosihmal vsaki pot od leta 1860. tukaj izvoljen in je objavil, da noče nikjer drugej voljen biti. Vzrok propada njegovega je vsakako njegova vnana politika — obsedel je na tleh med dvema stoloma. On z Andrassyem vred je največi protektor Turkov, aranžér magjarskega softizma, — zdaj pa se Turčiji na ljubo ni ustavljal, kakor so Magjari hoteli, zasedi Bosne po Avstrijsko-ogerski armadi in tako je Bosna grob njegov. Agitaciji Magjarski na pomoč je prišel tudi Košut, ki je v očigled volitev poslal Magjarom dve pismi, ki hudo obsojete politiko Andrassy-Tiszino. To je plača nepoštenemu značaju!

Iz Nemčije. — Da stranka, katera nosi na zastavi svoji napis: „Prekucija svetá“, na Nemškem čedalje močnejša prihaja, pokazale so ravnokar nove volitve poslancev v državni zbor Nemški. „Die Weltgeschichte steht von einer neuen Phase; dagegen hilft kein Leugnen und kein Vogel-Stranesspolitik spielen“ — piše pod naslovom „Die rothe Liga in Deutschland“ časnik „Pol. Frag.“. Bismark je razpustil državni zbor, ki mu ni bil po godu; dobil bode zdaj novega, ki mu bode še manj všeč. 800.000 odločnih socijalistov je prišlo volit, in če tudi niso zmagali s svojimi kandidati, je zmagala druga stranka s svojimi, ki pod drugo krinko ista načela goji in se „napredna stranka“ zove. In kako je še le v Berolinu? Od 164.000 glasov so konservativni možje (maršal Moltke, minister Falk in dvorni pridigar Stöcker) dobili okoli 20.000 glasov, socijalisti 56.336, napredna stranka, ki je zmagala, in ima le to ime, v bistvu pa je socijalistična, pa je dobila okoli 87.000 glasov. — Lepi časi se bližajo človeštvu, ako „rudeča“ pošast, rojena na Francoskem, sega tako čvrsto naprej, katere edina vera je ta, da pravi: „kdor kaj ima, je to le drugim vkradel!“